

Klimaatdoelstellingen Klaverblad

Actieplan

20221130

Inhoudsopgave

Introductie	4
Ambitie	4
Governance	5
Scope	5
Mehodieken	6
Doelstellingen	6
Acties	8
Monitoring	9

Introductie

In 2019 heeft Klaverblad, samen met ongeveer vijftig andere partijen uit de financiële sector, het commitment van de sector aan het nationaal Klimaatakkoord ondertekend. Hiermee heeft Klaverblad zich gecommitteerd aan de uitvoering van het akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord van Nederland om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 op een kosteneffectieve wijze te verminderen ten opzichte van 1990.

Deze doelstellingen vragen om een gedegen actieplan. Hierin beschrijft Klaverblad welke acties worden ondernomen om bij te dragen deze doelstellingen. Het actieplan omvat de volgende elementen: ambitie, governance, scope, methodieken, doelstellingen, acties en monitoring.

Bron: KPMG (2022), *Climate action where to start*, Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment

Ambitie

De langetermijndoelstelling van Klaverblad is om uiterlijk in 2050 een klimaatneutrale beleggingsportefeuille te realiseren. Deze doelstelling is in lijn met kwantitatieve projecties in het 1,5 graden scenario van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) 1, uitgaande van een verwachte gemiddelde jaarlijkse CO²-reductie van 7 procent. Daarmee sluit het de doelstelling aan bij de ambities van het Akkoord van Parijs en het EU Climate Target Plan, dat streeft naar een CO²-reductie van 55% ten opzichte van 1990 in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050. De doelstellingen worden om de 3 tot 5 jaar herzien en indien nodig aangescherpt.

1 IPCC (2018) 1.5°C trajectory with no or limited overshoot (Years 2020-2030, Table 2.1, Rogelj et al., 2018)

Governance

De actieplannen en klimaatdoelstellingen voor vermogensbeheer worden in de Balans Management Commissie (BMC) vastgelegd en in het management team (MTO) van Klaverblad geaccordeerd. Op jaarbasis wordt de realisatie in de BMC besproken. De afdeling Vermogens beheer is verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen, het bewaken en het evalueren van de voortgang. De BMC is eindverantwoordelijk voor de implementatie van plannen.

Naast de specifieke doelstellingen voor vermogensbeheer is duurzaamheid een permanent onderdeel van de bedrijfsvoering en de verantwoordelijkheid van heel Klaverblad. Voor de pijlers producten, marketing, arbeidszaken, leveranciers en gebouwen worden ook klimaatdoelstellingen opgesteld en vastgelegd in jaarplannen. De beweging duurzaam faciliteert de totstandkoming van deze doelstellingen, vervolgens worden deze vastgelegd in jaarplannen. Het MTO accordeert alle jaarplannen.

Scope

Klaverblad belegt in vastgoed (kantoor en landbouw), staatsobligaties, onderhandse leningen, aandelen, bedrijfsobligaties en hypotheek. Klaverblad geeft prioriteit aan de doelen en acties die betrekking hebben op de beleggingscategorieën met de hoogste CO²-emissies, CO²-intensiteit en/of financiële blootstelling. De hoogste prioriteit ligt bij aandelen, bedrijfsobligaties en hypotheek van Klaverblad.

Tabel 1: Overzicht beleggingscategorieën Klaverblad

Beleggingscategorie	Meten CO ² -gehalte	Klimaatdoelen stellen	Beleggingsrichtlijnen opstellen
Onroerend goed	✓	(in ontwikkeling)	
Staatsobligaties	✓		
Onderhandse leningen	✓		
Bedrijfsobligaties	✓	✓	✓
Beursgenoteerde aandelen	✓	✓	✓
Hypotheek	✓	(in ontwikkeling)	

Methodieken

De 'carbon footprint' van de beleggingen wordt berekend in lijn met de methode die is ontwikkeld door het Partnership Carbon Accounting Financials (PCAF). De carbon footprint bestaat uit de absolute totale scope 1, scope 2 en scope 3 CO²-uitstoot van de entiteiten waarin wordt geïnvesteerd. De gegevens worden uitgedrukt in tonnen van CO²-equivalenten, en omvatten derhalve verschillende broeikasgassen. Op basis van het aandeel van de ondernemingswaarde van de onderneming waarin belegd wordt via belegging in aandelen of het deel van de schuld waarin belegd wordt via belegging in obligaties wordt een deel van de totale CO²-uitstoot van de entiteiten toegewezen aan de beleggingen van Klaverblad. De som van de CO²-voetafdruk van alle individuele beleggingen, komt overeen met de gerapporteerde totale CO²-voetafdruk van de beleggingen.

Als er geen recente data beschikbaar is over de CO²-uitstoot van een belegging wordt deze geschat. Om de CO²-uitstoot van een belegging te schatten wordt er gebruik gemaakt van de sector uitstoot per unit omzet. Dit representeert de broeikasgasemissies van de sector dat gerelateerd kan worden aan productie. Deze sector output wordt vervolgens vermenigvuldigd met de totale omzet van de een bedrijf, instelling of land om tot een geschatte CO²-uitstoot te komen.

Doelstellingen

De doelstellingen zijn opgesteld in lijn met het Green House Gas Protocol (GHGP) wat onderscheid maakt naar de verschillende scopes op basis van de herkomst van het broeikasgas. Hieruit ontstaat een zogenaamde 'Inventaris aan broeikasgassen' waarop de doelstellingen van toepassing zijn:

- Scope 1: alle uitstoot dat direct het gevolg is van eigen activiteiten, zoals de uitstoot van eigen fabrieken en vrachtauto's of eigen gasgebruik (bijv. gasboilers, warmtekrachtinstallaties en ovens);
- Scope 2: de indirecte emissies voor de energie die is ingekocht, bijvoorbeeld van een elektriciteitsbedrijf. De emissie vindt dan plaats bij het opwekken van de elektriciteit;
- Scope 3: alle overige emissies als gevolg van de activiteiten van een bedrijf, zoals de uitstoot van transport of productie dat is uitbesteed of afvalverwerking.

De doelstelling omvat zowel CO²-emissies als emissies van andere broeikasgassen zoals methaan, stikstofoxiden en gefluoreerde gassen.

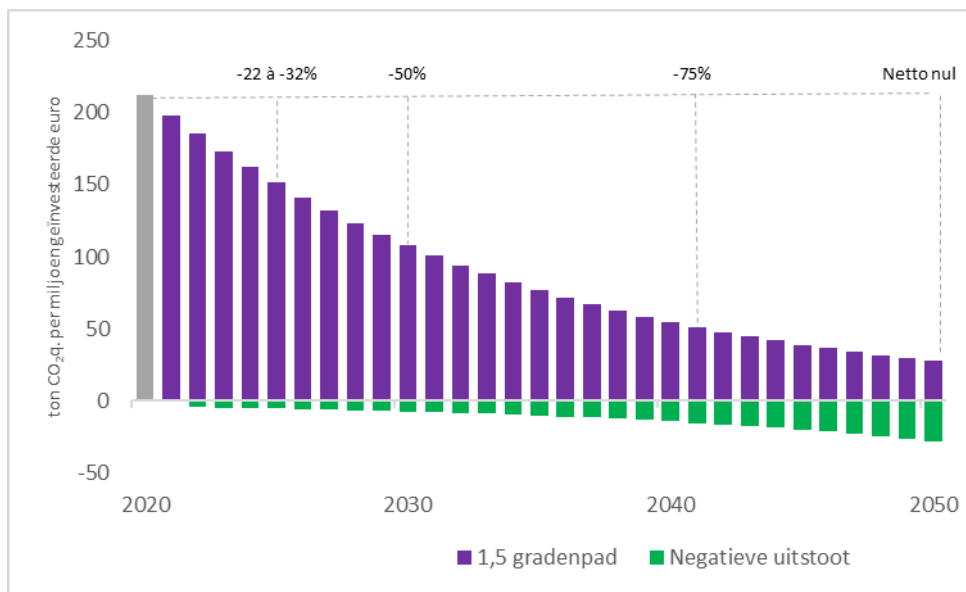
In de meerderheid van de wetenschappelijke scenario's om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius, zal de CO²-uitstoot in 2050 niet volledig zijn gereduceerd. In deze scenario's wordt er daarom uitgegaan van negatieve emissies, maatregelen waarmee CO² aan de atmosfeer wordt onttrokken. Hierbij valt te denken aan herstel van veengebieden, herbebossing, herstel van bodembedekkers, verbeterde landbouwpraktijken, verbeterde visserijmethoden en bescherming van de biodiversiteit op het land en in de zee. Anderzijds spelen technologische oplossingen voor het afvangen en opslaan van CO² een rol. Klaverblad gaat daarom uit van een beperkte compensatie door , negatieve emissies ("low overshoot") om aan haar doelstelling te voldoen. Over het algemeen wordt 'compensatie' alleen geaccepteerd voor CO²-emissiebronnen die geen duurzamere varianten

hebben vanwege technologische of financiële beperkingen. Bijvoorbeeld cementproductie.

Naast klimaatneutraliteit in 2050, heeft Klaverblad tussentijdse doelstellingen gedefinieerd voor 2025, 2030 en 2040. De tussentijdse doelstellingen gelden voor de scope 1 en scope 2 emissies. Het is de verwachting dat de datakwaliteit en beschikbaarheid van scope 3-emissies in de komende jaren sterk zal verbeteren. Zodoende verwacht Klaverblad ook een reductiedoelstelling op scope 3-emissies in de komende 3 tot 5 jaar toe te voegen.

De tussentijdse reductiedoelstellingen zijn:

- 22% tot 32% reductie van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2025 t.o.v. 2020
- 50% reductie van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 t.o.v. 2020
- 75% reductie van de uitstoot van broeikasgassen in 2040 t.o.v. 2020

Ter illustratie: Reductiepad beleggingsportefeuilles Klaverblad

Door het opstellen van doelstellingen committeert Klaverblad zich aan het leveren van een bijdrage aan ten minste twee van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's), namelijk:

- SDG 7 - Verzekeren van toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen
- SDG 13: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden

Acties

Met uitzondering van de beleggingscategorie vastgoed maakt Klaverblad voor de uitvoering van het vermogensbeheer gebruik van de expertise van externe managers. De managers worden per beleggingscategorie geselecteerd. In het selectieproces neemt Klaverblad de duurzame en verantwoorde principes, criteria en uitgangspunten mee die zij belangrijk vindt.

Om invloed uit te oefenen in de portefeuilles heeft Klaverblad de voorkeur voor discretionaire mandaten. Door niet in fondsen te beleggen, is Klaverblad niet afhankelijk van het duurzame beleggingsbeleid van de vermogensbeheerder en kan volledig het Klaverblad-beleid worden geïmplementeerd. Klaverblad heeft voor de beleggingen in staatsobligaties en onderhandse leningen, aandelen en bedrijfsobligaties discretionaire mandaten opgesteld.

In de aanpak van Klaverblad om aan haar doelstellingen te voldoen, kan er onderscheid gemaakt worden naar drie strategieën:

1. Door stewardship bedrijven stimuleren om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Om dit te monitoren zijn de volgende KPI's opgesteld:
  - a. Klaverblad sluit zich aan bij collectieve engagementinitiatieven om effectief invloed uit te oefenen op de grootste uitstoters in haar portefeuilles. Klaverblad committeert zich hierbij aan het voeren van engagement met de 20 grootste uitstoters (bedrijven) in de portefeuille óf de bedrijven die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor 65% van de emissies.
  - b. Klaverblad voert minimaal één keer per jaar gesprekken met de externe managers om de voortgang op de reductiedoelstellingen, indien van toepassing, te bespreken en waar nodig bij te sturen. De reductiedoelstellingen zijn of worden opgenomen in de vermogensovereenkomst met de externe managers van de aandelen- en obligatieportefeuilles. Voor de hypothekenportefeuille is er (nog) geen reductiedoelstelling opgenomen, maar de voortgang wordt op jaarlijkse basis besproken met externe manager.
  - c. Op basis van het stembelief van externe managers, gebruikt Klaverblad haar stemrecht binnen de aandelenportefeuille om, indien nodig, voor aandeelhoudersresoluties op het gebied van de energietransitie te ondersteunen.
2. Investeren in oplossingen die de uitstoot van broeikasgassen verminderen, afvangen en/of opslaan of die een duurzame energievoorziening vergroten. Om dit te monitoren zijn de volgende KPI's opgesteld:
  - a. Klaverblad streeft ernaar om in 2023 tien procent van de obligatieportefeuille in duurzame obligaties te hebben belegd, waarvan 5% in groene obligaties

- b. In 2030 wil Klaverblad het aandeel van de beleggingen dat in lijn is met de eerste twee milieudoelstellingen van de EU-taxonomie, klimaatadaptatie en klimaatmitigatie, verdubbeld hebben ten opzichte van 2022.
  - c. In 2030 wil Klaverblad het omzetaandeel dat wordt gegenereerd uit producten en diensten op het gebied van energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en groen vastgoed verdubbelen ten opzichte van 2020;
3. Desinvesteren van bedrijven, instellingen en overheden die niet over de capaciteit beschikken om de transitie te maken die nodig is voor een koolstofarme economie. Om dit te monitoren zijn de volgende KPI's opgesteld:
- a. Beleggingen in kolenmijnbouw worden door Klaverblad afgebouwd, met een volledige uitfasering in 2030. In de tussentijd zal de huidige grenswaarde voor de omzet uit thermische kolen (10%) door Klaverblad worden aangescherpt: 5% in 2025 en 3% in 2028.
  - b. Klaverblad verwacht dat bedrijven de afhankelijkheid van kolen als bron voor energieopwekking volledig afbouwen richting 2030. In de tussentijd belegt Klaverblad niet in elektriciteitsbedrijven die meer dan 20% van de energie die zij produceren, met thermische kolen opwekken.
  - c. Elektriciteitsopwekking uit fossiele brandstoffen met emissies boven 100 g CO₂ e/kWh ziet Klaverblad als een tussenoplossing om in de energiebehoefte van de samenleving te voldoen. Vanaf 2030 belegt Klaverblad alleen nog in elektriciteitsbedrijven die deze brandstoffen gebruiken bij pieken in de vermogensbehoefte, maar niet voor reguliere energieopwekking.
  - d. Autofabrikanten moeten vanaf 2030 in de verkoop van nieuwe auto's een aandeel van ten minste 50% in elektrische voertuigen hebben anders wordt het belang afgebouwd.;
  - e. De top-10 uitstoters in de portefeuille die in 2030 onvoldoende CO₂-reductie hebben gerealiseerd in lijn met de vereisten voor het beperken van de opwarming van de aarde met 1,5 graden Celsius, worden uitgesloten door Klaverblad.

Monitoring

Klaverblad monitort en rapporteert op jaarlijkse basis de voortgang op gestelde reductiedoelstellingen op scope 1 en scope 2 emissies. Klaverblad gebruikt hiervoor de volgende indicatoren:

- Intensiteit van de uitstoot van broeikasgassen (ton CO₂-equivalent / EUR);
- Absolute uitstoot van broeikasgassen (ton CO₂-equivalent).

Aangezien de intensiteit van de uitstoot van broeikasgassen een relatieve maatstaf is, wordt deze gecorrigeerd voor inflatie om de reële uitstoot van broeikasgassen weer te geven. In overeenstemming met de aanbevelingen van het Science Based Targets-initiatief (SBTi), beoordeeld Klaverblad om de 3 tot 5 jaar of de doelstellingen aangescherpt moeten worden.